

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 2

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.
ISBN 978-617-8763-16-9**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
--	----

СЕКЦІЯ 12. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ТА ПОСТВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНІ

<i>Цехан Дмитро Миколайович</i> КАДРОВА СТІЙКІСТЬ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ	18
<i>Самойленко Олена Анатоліївна</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	21
<i>Албул Сергій Володимирович</i> КРИМІНАЛЬНО-РОЗВІДУВАЛЬНІ ЗАХОДИ: ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА	24
<i>Кубасенко Андрій Володимирович</i> СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	28
<i>Шершенькова Вікторія Анатоліївна</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ТА КРИМІНАЛІСТИЧНА	33
<i>Яцкевич Руслан В'ячеславович</i> СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ЗАГРОЗ ТА РИЗИКІВ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ	35
<i>Бершавська Анастасія Сергіївна</i> СТРУКТУРА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОСОБНИЦТВОМ ДЕРЖАВІ-АГРЕСОРУ	38
<i>Біцюк Андрій Володимирович</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ПОХОДЖЕННЯ НЕОБҐРУНТОВАНИХ АКТИВІВ	41
<i>Кірюхін Ігор Анатолійович, Костєв Степан Володимирович</i> ТАКТИКА ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ	44
<i>Мурашко Анастасія Сергіївна</i> ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	47
<i>Пишненко Ірина Юрївна</i> ПРОГНОСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ	50
<i>Сон Людмила Анатоліївна</i> СИСТЕМА ОБСТАВИН, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ	53

СЕКЦІЯ 13. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА

<i>Харитонов Євген Олегович</i> ПРИВАТНЕ ПРАВО ЯК АНТРОПОЛОГІЧНА ОСНОВА ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	56
---	----

Підсумовуючи викладене, відзначимо, що системна класифікація джерел походження необґрунтованих активів виступає важливим інструментом поглиблення теоретичних досліджень і практичного вдосконалення механізмів протидії корупції та організованих злочинності.

Список використаних джерел:

1. Албул С. В. Обмін інформацією між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності: сучасні проблеми та шляхи вирішення. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези IV Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Хмельницький, 26 лютого 2021 р.). Національна Академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького; НДІ вивчення проблем злочинності ім. Академіка В. В. Сташиса; НАПрН України. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. С. 587–589.

2. Михайленко Д. Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2017. 582 с.

3. Цехан Д. М. Класифікація доходів, сформованих за результатами злочинної діяльності. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття : синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : матеріали Міжнародної конференції (м. Одеса, 19 травня 2023 року). Одеса, 2023. С. 425–427.

Ключові слова: корупція, корупційні кримінальні правопорушення, джерело походження, необґрунтовані активи, класифікація.

Key words: corruption, corruption criminal offenses, source of origin, unfounded assets, classification.

Кірюхін Ігор Анатолійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності*

Костєв Степан Володимирович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності*

ТАКТИКА ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Сучасні умови функціонування правоохоронної системи України характеризуються підвищеним рівнем криміногенних загроз, а також особливостями правового режиму воєнного стану. У цих умовах значно зростає роль підрозділів Національної поліції, зокрема підрозділів поліції особливого призначення, які

виконують завдання щодо забезпечення публічної безпеки, припинення правопорушень та участі у спеціальних поліцейських операціях.

Правові засади діяльності поліції визначені Законом України «Про Національну поліцію», який регламентує перелік превентивних поліцейських заходів та заходів примусу, включаючи застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї [6]. У науковій літературі питання тактики діяльності поліцейських підрозділів досліджувалися у працях С. Албула, О. Бандурки, В. Греченка, Ю. Йосипіва, І. Катеринчука, Ю. Коломійця, Р. Мукоїди, О. Самойленко, В. Синенького, О. Тьорло, В. Юлдашева, які підкреслюють, що ефективність правоохоронної діяльності значною мірою залежить від рівня професійної підготовки особового складу та здатності діяти у складних оперативних умовах [1; 2; 3; 4; 7; 8]. Вважаємо, що професійність підготовки забезпечує також алгоритмічність діяльності поліцейського, що забезпечується структуризацією тактичних дій підрозділів поліції. Отже, ми виділяємо кілька ключових складових професійної підготовки, що впливають на забезпечення алгоритмічності діяльності поліцейських.

1. *Проведення цільового інструктажу перед заступанням на службу.* Метою інструктажу є: доведення оперативної обстановки; постановка службових завдань; перевірка готовності особового складу; відпрацювання алгоритмів дій у типових та екстремальних ситуаціях. Згідно з Інструкцією із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю, затвердженою наказом МВС України від 01.02.2016 № 70, особлива увага під час інструктажу приділяється знанню матеріальної частини зброї та заходів безпеки під час її використання [5]. Також перевіряється знання поліцейськими правових підстав застосування спеціальних засобів та зброї відповідно до статей 42–46 Закону України «Про Національну поліцію» [6].

2. *Аналіз основних моделей поліцейської тактики.* У сучасній теорії поліцейської діяльності виділяють кілька базових моделей тактики реагування.

1. Реактивна тактика. Реактивна тактика застосовується у випадках, коли поліцейські реагують на вже вчинене правопорушення. Основні етапи: прибуття на місце події; оцінка оперативної обстановки; встановлення контролю над ситуацією; затримання правопорушника. Дана модель є типовою для патрульної діяльності.

2. Превентивна тактика. Превентивна тактика спрямована на запобігання правопорушенням. До її елементів належать: спостереження за оперативною обстановкою; перевірка документів; поліцейська присутність у місцях масового скупчення людей; профілактична робота з населенням. Ця модель відповідає концепції «Community policing», яка широко використовується у країнах Європейського Союзу [7, с. 44].

3. Активна тактика. Активна тактика використовується у ситуаціях підвищеної небезпеки: затримання озброєних злочинців; звільнення заручників; припинення масових заворушень. У таких випадках застосовується групова тактика та використовуються спеціалізовані підрозділи.

3. *Реалізація типового алгоритму.* Це дозволяє максимально стандартизувати дії особового складу та підвищити ефективність реагування. Наведемо приклади типових алгоритмів. Так, алгоритм затримання озброєного правопорушника включає: оцінка оперативної обстановки – визначення рівня загрози – зайняття безпечної позиції (укриття) – встановлення візуального контролю за правопорушником – подання чітких голосових команд – застосування спеціальних засобів (у разі необхідності) – обмеження рухомості правопорушника – проведення поверхневої перевірки – контроль обстановки після затримання.

Таким чином, тактика діяльності підрозділів поліції особливого призначення є комплексною системою організаційних та практичних заходів. Ефективність діяльності поліції залежить від: рівня професійної підготовки особового складу, чіткого правового регулювання застосування сили, належної організації управління під час операцій, використання сучасних тактичних методів. Подальший розвиток тактики поліцейської діяльності повинен базуватися на поєднанні наукових досліджень, практичного досвіду та міжнародних стандартів правоохоронної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бандурка О. М. Тактика діяльності підрозділів Національної поліції: монографія. Харків: ХНУВС, 2018. 256 с.
2. Греченко В. І. Організація діяльності правоохоронних органів: навч. посібник. Харків: ХНУВС, 2019. 304 с.
3. Коломієць Ю. В. Тактика дій поліцейських під час спеціальних операцій: монографія. Київ: КНУ, 2020. 212 с.
4. Організація і тактика несення служби на блокпостах підрозділами Національної поліції України: методичні рекомендації / С. В. Албул, С. О. Кузнichenko, В. В. Юлдашев. Одеса: ОДУВС, 2022. 48 с.
5. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ від 01.02.2016 № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text>
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. №580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
7. Самойленко О. А., Албул С. В. Реагування працівників поліції в ситуаціях високого ступеня ризику: організаційно-тактичні прийоми та техніки. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2025. № 2. С. 43–47.
8. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / С. В. Албул, О. І. Тюрло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

Ключові слова: працівник поліції, тактика, спеціальна тактика, спеціальна тактична операція, управління алгоритм, модель поліцейської тактики.

Key words: Police officer, Tactics, Special tactics, Special tactical operation, management, Standard Operating Procedure, Police tactics model